

Anarchokapitalismus

Díl třiatřicátý:

Věda a výzkum

Přednáší Urza
6. listopadu
v klubu (de)Centrála

www.urza.cz

O čem budeme mluvit?

- ❖ Výzkum a volnotržní pozitivní zpětná vazba
- ❖ Věda a časové preference
- ❖ Opomíjené vědecké obory
- ❖ Náklady obětované příležitosti

Základní a aplikovaný výzkum

- ❖ Aplikovaný výzkum přináší finanční zisk.
 - » Na volném trhu (ale i dnes) jej zafinancují firmy.

Základní a aplikovaný výzkum

- ❖ Aplikovaný výzkum přináší finanční zisk.
 - » Na volném trhu (ale i dnes) jej zafinancují firmy.
- ❖ Základní výzkum přímý finanční zisk nepřináší.
 - » Dnes je často provozován na (státních) univerzitách.

Základní a aplikovaný výzkum

- ❖ Aplikovaný výzkum přináší finanční zisk.
 - » Na volném trhu (ale i dnes) jej zafinancují firmy.

- ❖ Základní výzkum přímý finanční zisk nepřináší.
 - » Dnes je často provozován na (státních) univerzitách.
 - » Zároveň jej však také podporují soukromé firmy:
 - AT&T Bell Laboratories (*transistor, laser, fotovoltaika, Unix*), IBM (*mikroskopie atomárních sil*), Siemens (*vodivost plynů při nízkých teplotách*), GoodAI, Guinness (*T-test*),...

Základní výzkum a zisk

❖ *„Volný trh bude ignorovat řešení, která nejsou schopna generovat zisk.“*
– Jeff Vail

Základní výzkum a zisk

- ❖ *„Volný trh bude ignorovat řešení, která nejsou schopna generovat zisk.“* – Jeff Vail
- » Měl by pravdu, kdyby ziskem nemyslel jen peníze:
 - **Volný trh ignoruje řešení, která nepřinášejí užitek.**

Základní výzkum a zisk

- ❖ *„Volný trh bude ignorovat řešení, která nejsou schopna generovat zisk.“* – Jeff Vail
- » Měl by pravdu, kdyby ziskem nemyslel jen peníze:
 - **Volný trh ignoruje řešení, která nepřinášejí užitek.**
 - Což je jediné dobře! Užitek může být i nepeněžní.

Základní výzkum a zisk

- ❖ *„Volný trh bude ignorovat řešení, která nejsou schopna generovat zisk.“* – Jeff Vail
 - » Měl by pravdu, kdyby ziskem nemyslel jen peníze:
 - **Volný trh ignoruje řešení, která nepřinášejí užitek.**
 - Což je jediné dobře! Užitek může být i nepeněžní.

- ❖ Základní výzkum rozhodně užitek přináší.
 - » Lidstvo vždy poháněla touha vědět, jak věci fungují.
 - » Ale také léčení nemocí, pomoc společnosti, ...

Základní výzkum jako reklama?

- ❖ Základní výzkum nepřináší přímé finanční zisky.

Základní výzkum jako reklama?

- ❖ Základní výzkum nepřináší přímé finanční zisky.
 - » Může však vydělávat peníze nepřímo.

Základní výzkum jako reklama?

- ❖ Základní výzkum nepřináší přímé finanční zisky.
 - » Může však vydělávat peníze nepřímo.
- ❖ V některých oborech si lze takto zajistit prestiž.
 - » Financování vědy jsou vlastně výdaje na reklamu.

Základní výzkum jako reklama?

- ❖ Základní výzkum nepřináší přímé finanční zisky.
 - » Může však vydělávat peníze nepřímo.

- ❖ V některých oborech si lze takto zajistit prestiž.
 - » Financování vědy jsou vlastně výdaje na reklamu.
 - » University se budou nejspíš výzkumu věnovat.
 - I bez příspěvků z veřejných peněz; prestiž zvyšuje zisky.

Základní výzkum jako reklama?

- ❖ Základní výzkum nepřináší přímé finanční zisky.
 - » Může však vydělávat peníze nepřímo.

- ❖ V některých oborech si lze takto zajistit prestiž.
 - » Financování vědy jsou vlastně výdaje na reklamu.
 - » University se budou nejspíš výzkumu věnovat.
 - I bez příspěvků z veřejných peněz; prestiž zvyšuje zisky.
 - » Mecenáši si mohou zvyšovat společenský kredit.

Příspěvky bez donucení?

- ❖ ČR dotuje výzkum a vývoj cca 2 % rozpočtu.
 - » Tyto peníze nejdou jen na základní výzkum.

Příspěvky bez donucení?

- ❖ ČR dotuje výzkum a vývoj cca 2 % rozpočtu.
 - » Tyto peníze nejdou jen na základní výzkum.
- ❖ 2 % nejsou až tak moc.
 - » To by lidé (firmy) mohli platit i dobrovolně.
 - » Chudší by platili méně, bohatí snad více pro prestiž.

Příspěvky bez donucení?

- ❖ ČR dotuje výzkum a vývoj cca 2 % rozpočtu.
 - » Tyto peníze nejdou jen na základní výzkum.

- ❖ 2 % nejsou až tak moc.
 - » To by lidé (firmy) mohli platit i dobrovolně.
 - » Chudší by platili méně, bohatí snad více pro prestiž.

- ❖ **Co kdyby lidé celkem platili méně procent?**

Tržní pozitivní zpětná vazba

❖ Volnotržní společnost bohatne rychleji.

Tržní pozitivní zpětná vazba

- ❖ Volnotržní společnost bohatne rychleji.
- ❖ I menší procento bude časem více peněz.

Tržní pozitivní zpětná vazba

- ❖ Volnotržní společnost bohatne rychleji.
- ❖ I menší procento bude časem více peněz.
- ❖ Rozdíl v čase neustále roste.

Tržní pozitivní zpětná vazba

- ❖ Volnotržní společnost bohatne rychleji.
- ❖ I menší procento bude časem více peněz.
- ❖ Rozdíl v čase neustále roste.
- ❖ **Toto byla příčina výsledku studené války.**
 - » Náklady na zbrojení 48 % HDP versus 6,5 % HDP.

...platí to i pro vědu

❖ Představme dva modelové scénáře vývoje státu.

...platí to i pro vědu

- ❖ Představme dva modelové scénáře vývoje státu:
 - » kapitalistický (růst bohatství 4 % ročně)

...platí to i pro vědu

- ❖ Představme dva modelové scénáře vývoje státu:
 - » kapitalistický (růst bohatství 4 % ročně) a
 - » socialistický (růst bohatství 1 % ročně).

...platí to i pro vědu

- ❖ Představme dva modelové scénáře vývoje státu:
 - » kapitalistický (růst bohatství 4 % ročně) a
 - » socialistický (růst bohatství 1 % ročně).
- ❖ Socialisté nutí občany platit na vědu 4 % HDP.

...platí to i pro vědu

- ❖ Představme dva modelové scénáře vývoje státu:
 - » kapitalistický (růst bohatství 4 % ročně) a
 - » socialistický (růst bohatství 1 % ročně).
- ❖ Socialisté nutí občany platit na vědu 4 % HDP.
- ❖ Kapitalisté přispívají dobrovolně jen 1 % HDP.

...platí to i pro vědu

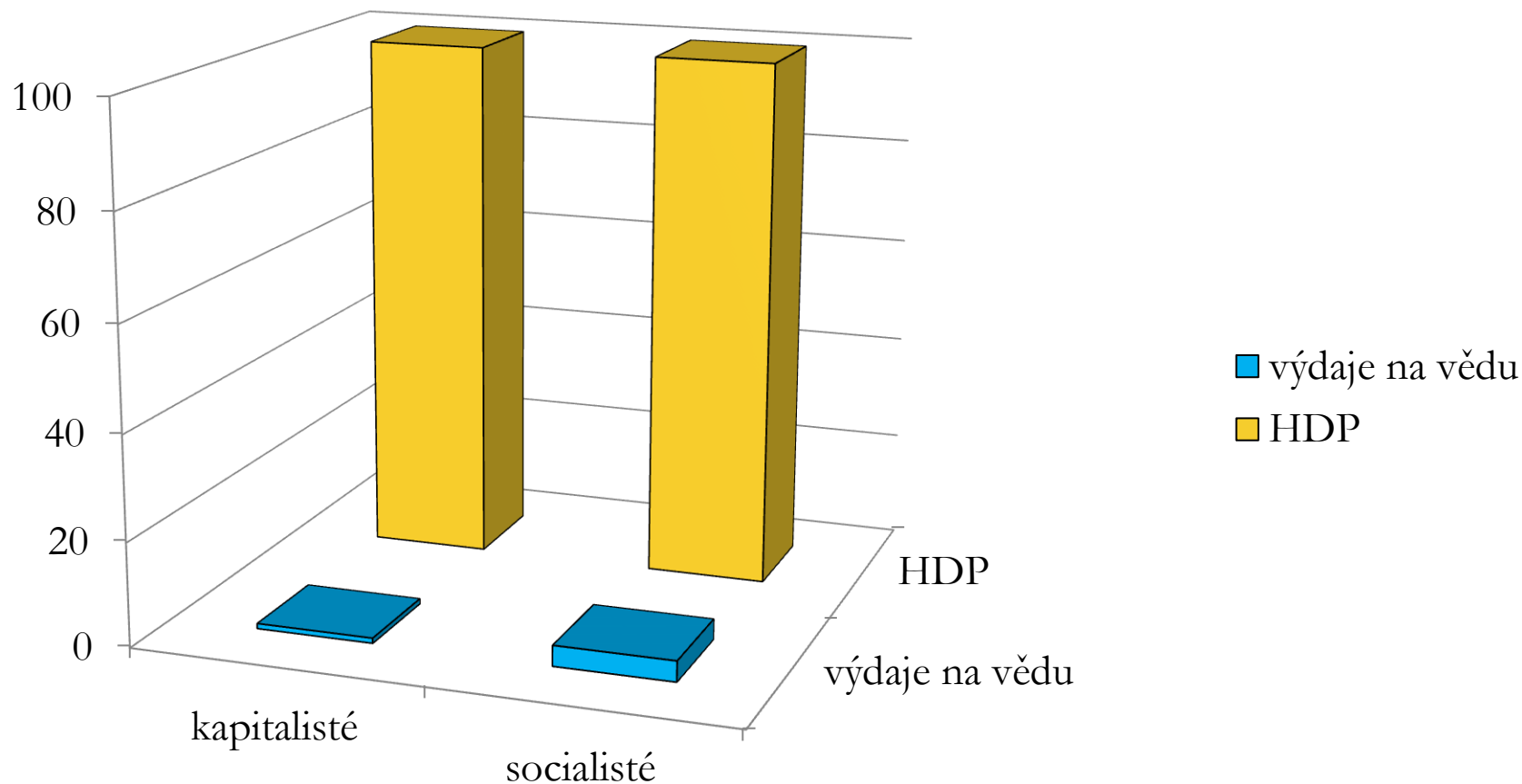

- ❖ Představme dva modelové scénáře vývoje státu:
 - » kapitalistický (růst bohatství 4 % ročně) a
 - » socialistický (růst bohatství 1 % ročně).

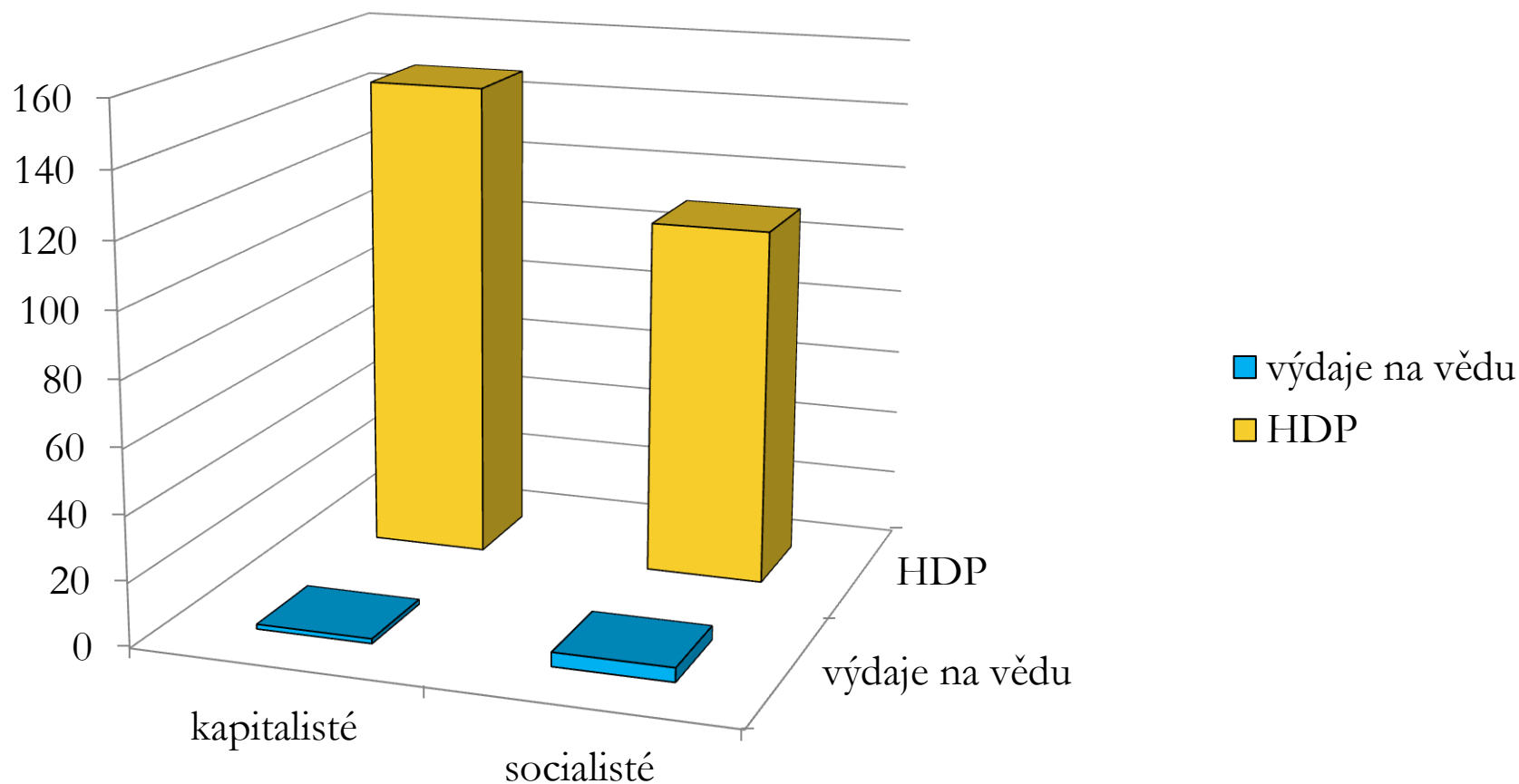
- ❖ Socialisté nutí občany platit na vědu 4 % HDP.
- ❖ Kapitalisté přispívají dobrovolně jen 1 % HDP.

- ❖ Jak to dopadne?

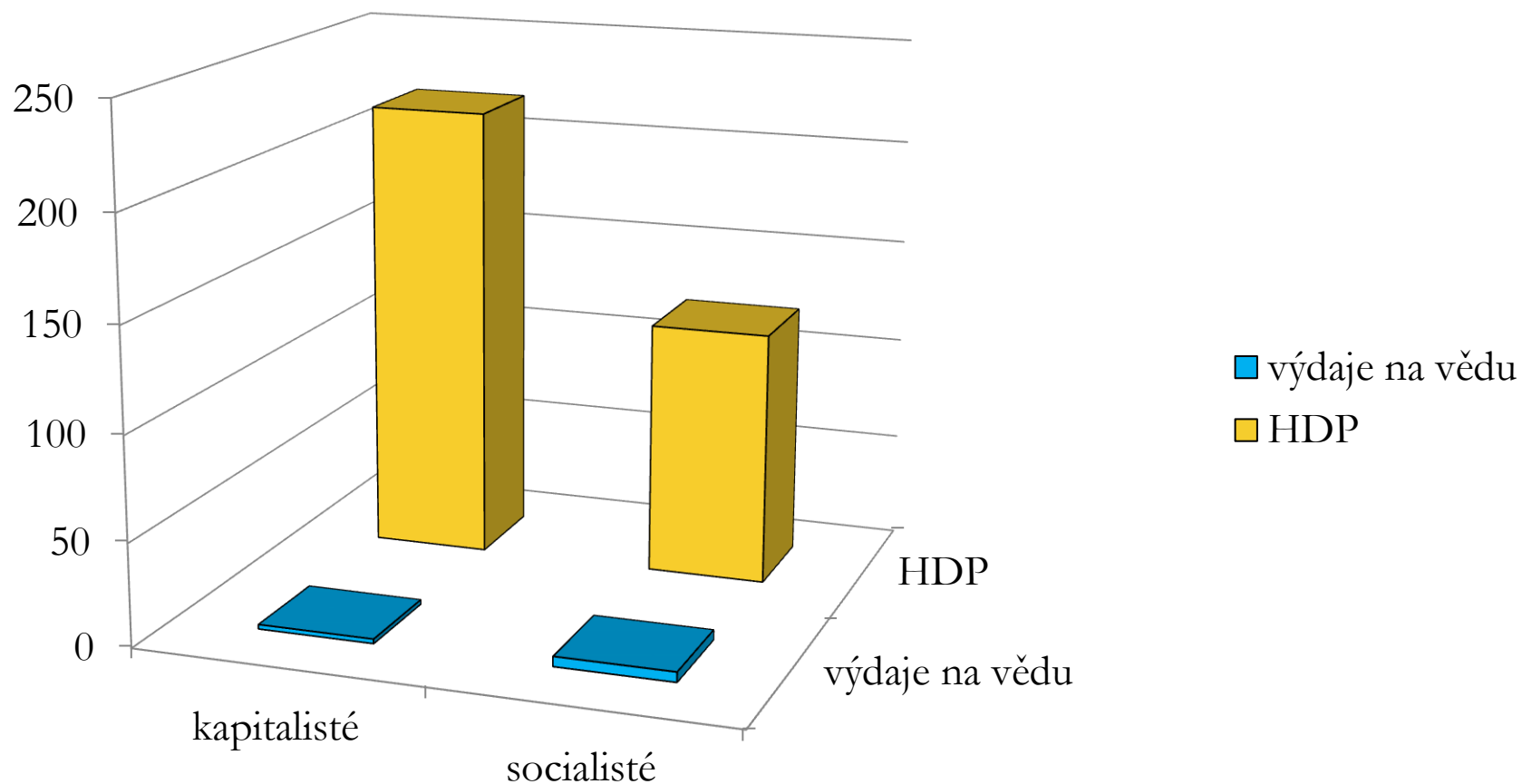
Modelový příklad (nyní)

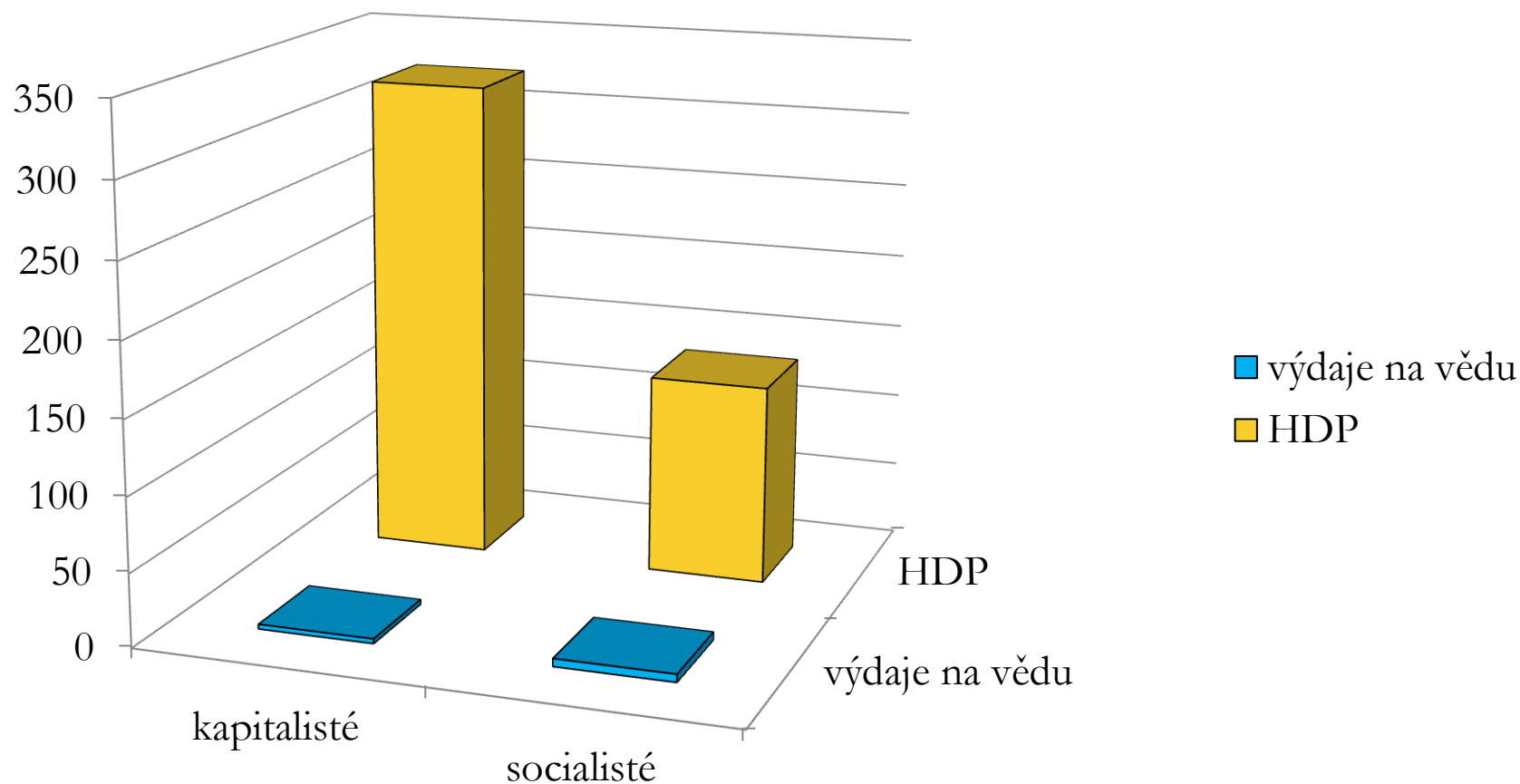
Modelový příklad (za 10 let)

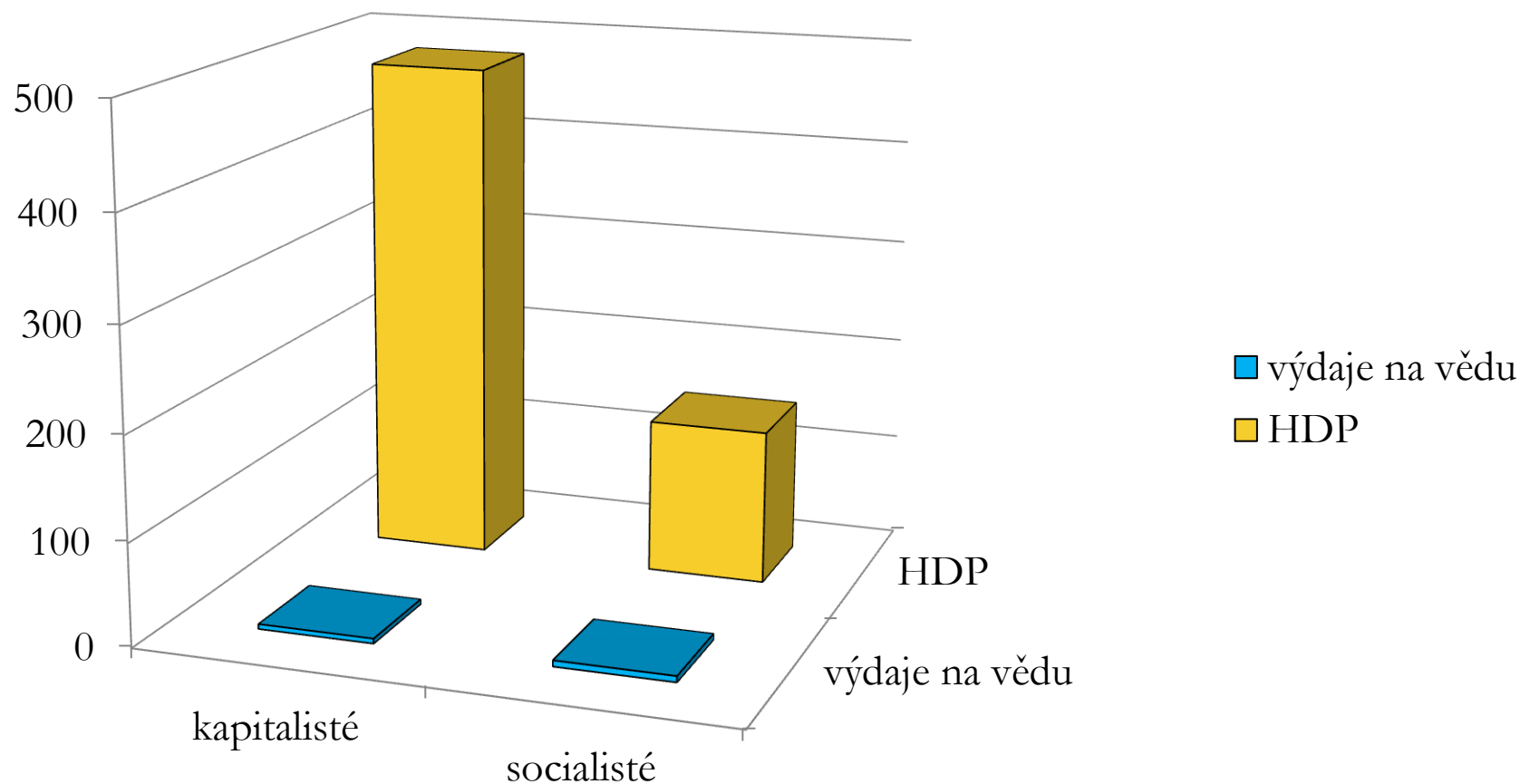
Modelový příklad (za 20 let)

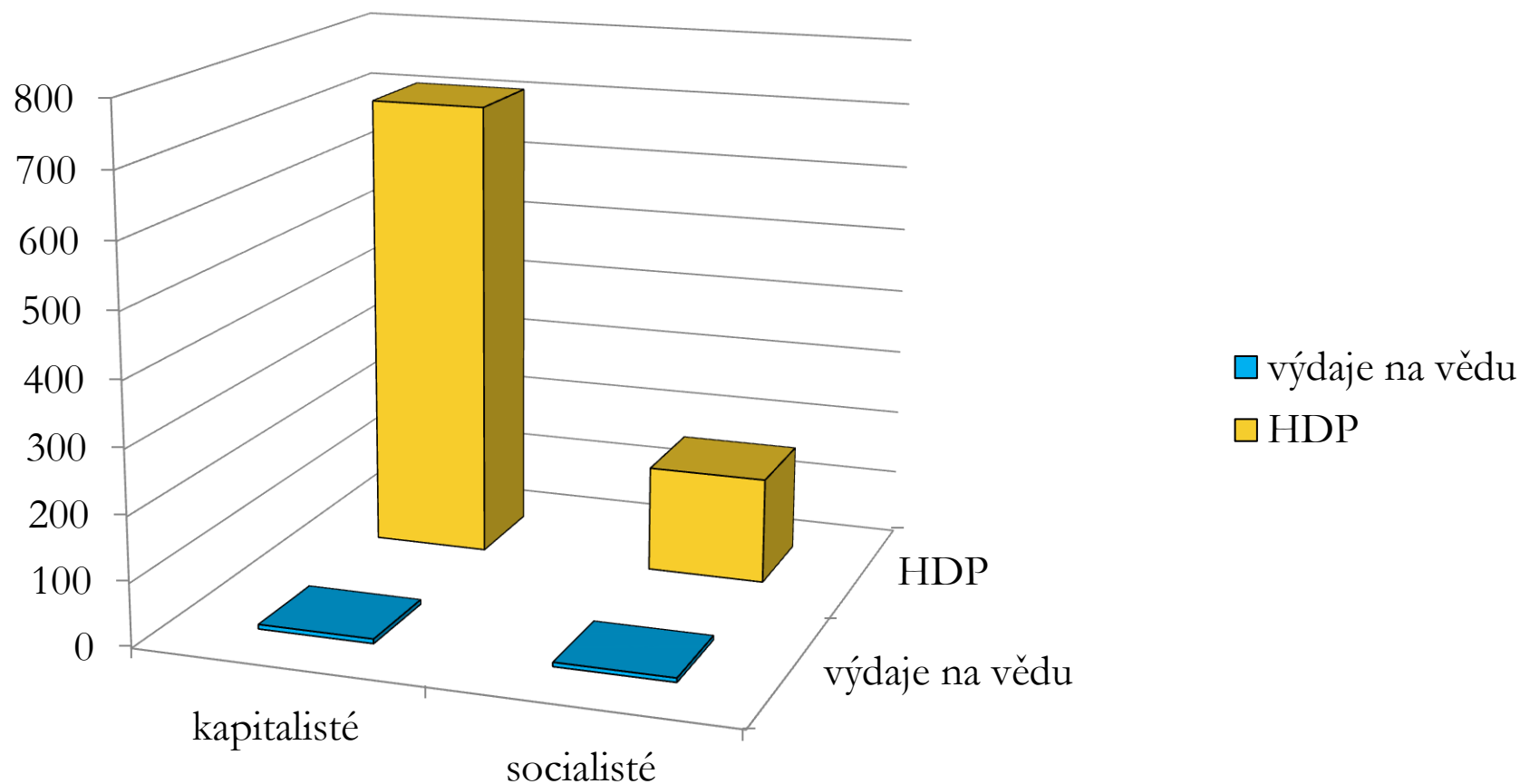
Modelový příklad (za 30 let)

Modelový příklad (za 40 let)

Modelový příklad (za 50 let)

Model není realita!!

- ❖ **Netvrdím, že svět funguje dle toho modelu!**
 - » HDP i měření růstu jsou pochybné.

Model není realita!!

- ❖ **Netvrdím, že svět funguje dle toho modelu!**
 - » HDP i měření růstu jsou pochybné.

- ❖ **Na konkrétních číslech nezáleží.**
 - » Růst bohatství v kapitalismu je rychlejší.
 - To je jediný předpoklad; nezáleží, o kolik přesně.

Model není realita!!

- ❖ **Netvrdím, že svět funguje dle toho modelu!**
 - » HDP i měření růstu jsou pochybné.

- ❖ **Na konkrétních číslech nezáleží.**
 - » Růst bohatství v kapitalismu je rychlejší.
 - To je jediný předpoklad; nezáleží, o kolik přesně.

- ❖ **Ilustruje, že **růst** časem **předčí vyšší asignace.****

...platí to zcela obecně

- ❖ Uvedené závěry se netýkají pouze vědy.

...platí to zcela obecně

- ❖ Uvedené závěry se netýkají pouze vědy.
- ❖ Kapitalismus zvyšuje bohatství společnosti.

...platí to zcela obecně

- ❖ Uvedené závěry se netýkají pouze vědy.
- ❖ Kapitalismus zvyšuje bohatství společnosti.
 - » Bohatá společnost má více zdrojů na cokoliv.
 - Chudí lidé řeší daleko víc jen vlastní existenci.

...platí to zcela obecně

- ❖ Uvedené závěry se netýkají pouze vědy.
- ❖ Kapitalismus zvyšuje bohatství společnosti.
 - » Bohatá společnost má více zdrojů na cokoliv.
 - Chudí lidé řeší daleko víc jen vlastní existenci.
- ❖ **Přerozdělování dlouhodobě škodí i chudým!**
 - » Dnešní chudáci jsou bohatší než včerejší boháči.

Časové preference

- ❖ Výsledky základního výzkumu nejsou okamžité.

Časové preference

- ❖ Výsledky základního výzkumu nejsou okamžité.
- ❖ Lidé často přemýšlejí v krátkodobém horizontu.

Časové preference

- ❖ Výsledky základního výzkumu nejsou okamžité.
- ❖ Lidé často přemýšlejí v krátkodobém horizontu.
- ❖ Potřebujeme politiky, aby je donutili investovat?

Časové preference

- ❖ Výsledky základního výzkumu nejsou okamžité.
- ❖ Lidé často přemýšlejí v krátkodobém horizontu.
- ❖ Potřebujeme politiky, aby je donutili investovat?
 - » **Ne**, protože...
 - 1/ I politici jsou jen lidé.

Časové preference

- ❖ Výsledky základního výzkumu nejsou okamžité.
- ❖ Lidé často přemýšlejí v krátkodobém horizontu.
- ❖ Potřebujeme politiky, aby je donutili investovat?
 - » **Ne**, protože...
 - 1/ I politici jsou jen lidé; ale především
 - 2/ **neexistuje „správná“ časová preference!**

Přehlížené vědecké obory

- ❖ Některý výzkum je populárnější než jiný.
 - » Co když bude celkem dost peněz, ale ne na vše?
 - » Co když na nepopulární výzkum nebudou peníze?

Přehližené vědecké obory

- ❖ Některý výzkum je populárnější než jiný.
 - » Co když bude celkem dost peněz, ale ne na vše?
 - » Co když na nepopulární výzkum nebudou peníze?
- ❖ Je-li výzkum důležitý, je třeba to vysvětlit lidem.

Přehližené vědecké obory

- ❖ Některý výzkum je populárnější než jiný.
 - » Co když bude celkem dost peněz, ale ne na vše?
 - » Co když na nepopulární výzkum nebudou peníze?

- ❖ Je-li výzkum důležitý, je třeba to vysvětlit lidem.

- ❖ Kdo má být arbitrem rozdělování zdrojů?
 - » Každý necht' rozhoduje o svých zdrojích.

Náklady obětované příležitosti

❖ NOP jsou všude; nejen ve vědě.

Náklady obětované příležitosti

- ❖ NOP jsou všude; nejen ve vědě.
- ❖ Příklad: vesmírný výzkum

Náklady obětované příležitosti

- ❖ NOP jsou všude; nejen ve vědě.
- ❖ Příklad: vesmírný výzkum
 - » Extrémní náklady by asi soukromník nezaplatil.

Náklady obětované příležitosti

- ❖ NOP jsou všude; nejen ve vědě.
- ❖ Příklad: vesmírný výzkum
 - » Extrémní náklady by asi soukromník nezaplatil.
 - » Nevznikl ale „navíc“; vznikl „místo něčeho“!

Náklady obětované příležitosti

- ❖ NOP jsou všude; nejen ve vědě.

- ❖ Příklad: vesmírný výzkum
 - » Extrémní náklady by asi soukromník nezaplatil.
 - » **Nevznikl ale „navíc“; vznikl „místo něčeho“!**
 - » Nezačali jsme příliš brzy?
 - Dnes by celá ta „legrace“ stála mnohem méně zdrojů.

Náklady obětované příležitosti

- ❖ NOP jsou všude; nejen ve vědě.

- ❖ Příklad: vesmírný výzkum
 - » Extrémní náklady by asi soukromník nezaplatil.
 - » **Nevznikl ale „navíc“; vznikl „místo něčeho“!**
 - » Nezačali jsme příliš brzy?
 - Dnes by celá ta „legrace“ stála mnohem méně zdrojů.
 - Špičkové nástroje bývají pro malé firmy kontraproduktivní.
 - Jsou příliš drahé; má smysl je kupovat až takové firmy vyrostou.

- ❖ Základní výzkum může být placen dobrovolně.
- ❖ **Bohatší společnost má více zdrojů pro vědu.**
 - » **Kapitalistická společnost je bohatší společnost.**
- ❖ Neexistuje „správná“ časová preference.
- ❖ Pamatujme na náklady obětované příležitosti.

Přijďte příště

- ❖ První prosincovou středu bude přednášet Vlád'a Krupa; seznámí nás se socialistickým centrálním plánováním provozovaném ve třetí říši.

Středa 4. prosince
v 19 hodin v (de)Centrále